

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์
ของผู้ประกอบการธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร
The Opinions on Characteristics of Desirable Accountants
of Business Entrepreneurs in Bangkok

ไพรัตน์ ลิ้มปองทรัพย์
อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเทคโนโลยีตรงจิตรพาณิชย์การ

Pairat Limongsab
Lecturer, Tangtrongchit Commercial Technological College

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากรุงเทพมหานคร จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบประมาณค่า สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent t-test และ One-Way ANOVA (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานครมีความต้องการผู้ทำบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชี ด้านความสามารถของผู้ทำบัญชี ในระดับมากที่สุดและด้านคุณค่าทางวิชาชีพด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี ในระดับมาก และผู้ประกอบการธุรกิจที่มีลักษณะทั่วไปของธุรกิจ และการปฏิบัติงานทางการบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้ทำบัญชี ผู้ประกอบการธุรกิจ ผู้ทำบัญชี

Abstract

The purposes of this research were to study the Opinions on Characteristics of Desirable Accountants of Business Entrepreneurs in Bangkok and to compare the opinions on characteristics of desirable accountants of business entrepreneurs in Bangkok. The sample size was business entrepreneurs that registered with Department of Business Development for 340 samples. A questionnaire was used as

the tools in this research. A data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent Sample t-test, and One-Way ANOVA (F-test). The results were found that business entrepreneurs needed accountants at the highest level on the capability of accounting and expertise of accountant. Moreover, entrepreneurs needed accountant at the high level on the professional values and knowledge of accounting. and business entrepreneurs that had general characteristics of business and different accounting performance had no different on the opinions of desirable characteristic.

Keywords: Characteristics of Desirable Accountants, Business Entrepreneurs, Accountants

บทนำ

นักบัญชีเป็นบุคคลผู้ให้บริการที่ต้องอาศัย ความรู้ และความชำนาญ เพื่อดำเนินกิจการของบุคคลอื่น นักบัญชีต้องมีความรับผิดชอบ และภาระผูกพันกับผู้ให้ความไว้วางใจในงานของตน สิ่งสำคัญที่เป็นคุณสมบัติข้างต้นของนักบัญชีคือ การยอมรับและปฏิบัติตามมาตรฐานมรรยาทแห่งวิชาชีพอันเป็นสิ่งกำกับความสัมพันธ์ระหว่างนักบัญชีกับลูกค้า นายจ้าง ลูกจ้าง เพื่อนร่วมวิชาชีพ และประชาชนทั่วไป (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2542: 5) ดังนั้นเพื่อให้ผลงานของนักบัญชีเป็นที่เชื่อถือได้ จะต้องสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้งบการเงินเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ซึ่งนับได้ว่าช่วยเพิ่มความเชื่อถือในคุณภาพของวิชาชีพ และรักษามาตรฐานของวิชาชีพให้อยู่ในระดับเดียวกัน (พยอม สิงห์เสนห์, 2544: 36) งานด้านบัญชีเป็นการให้บริการโดยการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของธุรกิจไปยังบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องผ่านรายงานทางการเงิน ซึ่งผู้ที่ประกอบธุรกิจมีความจำเป็นต้องจัดทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนดตามรูปแบบการจดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในทางปฏิบัติผู้ที่มีหน้าที่ในการทำบัญชีในองค์กรธุรกิจต่างๆ ได้แก่ เสมียนบัญชี พนักงานบัญชี สมุห์บัญชี ผู้จัดการฝ่ายบัญชี เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดที่เรียกในภาพรวมนักบัญชี

นักบัญชียุคก่อนมักกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเองไว้ที่การวางระบบบัญชีการเงิน การบันทึกรายการทางบัญชี การจัดทำงบการเงินที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดและนำส่งข้อมูลทางการเงินให้ผู้บริหาร แต่ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก นักบัญชีในอนาคตจึงไม่จำเป็นต้องจำกัดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองไว้เพียงเท่านั้น นักบัญชีทั่วไปสามารถจะสร้างมูลค่าเพิ่มสูงสุดให้กับองค์กรและตนเองได้ โดยเน้นการพัฒนาความรู้ทางด้านการเงิน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ผสมผสานระหว่าง

ข้อมูลทางการเงิน (Financial Information) กับข้อมูลด้านอื่น ๆ (Non-financial Information) เพื่อสนับสนุนให้การทำงานขององค์กรบรรลุตามวิสัยทัศน์ นักบัญชีที่มุ่งหวังจะเติบโตและมุ่งที่จะประสบความสำเร็จในอนาคต จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการพัฒนาและการปรับบทบาทให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี มีคุณภาพการบริการงานที่ดี มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้จัดการด้านข้อมูลข่าวสาร มีความรอบรู้และความเข้าใจในงานด้านอื่นๆ ขององค์กร แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ และให้ความสำคัญกับการควบคุมดูแลกิจการ เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (สิงห์ ดังทัดสวัสดิ์, 2541: 197-205)

นักบัญชีรุ่นใหม่จะต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและเตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดต่อไปในเวลาข้างหน้า นักบัญชีจึงต้องปรับตัวให้รับกับความคาดหวังของผู้บริหารให้ได้ งานของนักบัญชีจะต้องมีมาตรฐาน และจะต้องเตรียมพร้อมต่อความรับผิดชอบในงานที่ให้บริการเหมือนที่ยึดปฏิบัติกัน คุณภาพและความถูกต้องกับหลักการและมาตรฐานเป็นสิ่งที่ละเว้นไม่ได้ ผู้สอบบัญชีจะต้องมีมาตรการและแนวทางในการควบคุมดูแลคุณภาพของการบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงินให้ได้เป็นไปตามความคาดหวังนั้น ความทันสมัยและทันเหตุการณ์จะเป็นสิ่งสำคัญที่นักบัญชีต้องให้ความเอาใจใส่และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นักบัญชีเองต้องตั้งเจตจำนงในการพัฒนาและปรับตัวให้ได้ เพื่อให้วิชาชีพบัญชีเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ การเปลี่ยนแปลงในยุคการค้าเสรีที่นำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนในหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ลักษณะของสินค้า และการบริการที่เปลี่ยนไปตามเทคโนโลยี (ธวัช ภูษิตโกโยโคย, 2541: 46-51) จึงเป็นที่คาดหวังว่านักบัญชีจะสามารถนำเสนอข้อมูลทางการเงินต่อผู้บริหารเพื่อช่วยในการตัดสินใจ บริหารธุรกิจให้มีประสิทธิภาพภายในองค์กร

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนและผู้ผลิตนักศึกษาออกสู่สังคมของการทำงาน ประจำสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ มีความสนใจศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้ทำบัญชีให้มีคุณค่าทางวิชาชีพ ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญทางวิชาชีพให้สอดคล้องกับผู้ประกอบการธุรกิจที่พึงประสงค์ และนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อวิชาชีพการบัญชีของสถานศึกษา และเป็นการเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาที่จะประกอบวิชาชีพบัญชีในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจ ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทั่วไปของธุรกิจ และการปฏิบัติงานทางการบัญชีแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียน ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรุงเทพมหานคร จำนวน 2,163 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเดือนกรกฎาคม 2554: ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรุงเทพมหานคร จำนวน 340 คน โดยเปิดตารางสุ่มสำเร็จรูปของ Taro Yamane (บุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ์, 2535: 68) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออก 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย รูปแบบธุรกิจ ประเภทของสินค้าหรือบริการ ระยะเวลาในการดำเนินงาน ทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางการบัญชี จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย จำนวนผู้ทำบัญชี ระดับการศึกษาของผู้ทำบัญชี วิธีการจัดทำบัญชี โปรแกรมที่ใช้ในการจัดทำบัญชี วิธีการคัดเลือกผู้ทำบัญชี นโยบายการพัฒนาผู้ทำบัญชี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ จำนวน 54 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ จำนวน 14 ข้อ 2) ด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี จำนวน 13 ข้อ 3) ด้านความสามารถของผู้ทำบัญชี จำนวน 16 ข้อ 4) ด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชี จำนวน 11 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะปลายเปิด

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชี งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) นำผลการศึกษาตามข้อ 3.1 มาสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวความคิดนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำมาแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย 1) ดร.อรุณี สำเภาทอง ผอ.สำนักประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ 2) รองศาสตราจารย์พิศเพลิน เขียวหวาน อาจารย์ประจำคณะบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยราชพฤกษ์ และ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพสรณ์ สูงสมบัติ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะบัญชี วิทยาลัยราชพฤกษ์

5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาอีกครั้ง

6) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1) ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับเจ้าของธุรกิจจำนวน 30 แห่ง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.90

2) ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยหาค่า IOC ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.85

3) นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1) ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พร้อมตรวจสอบเอกสาร

2) ขอนหนังสือจากคณะบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยแนบพร้อมกับแบบสอบถาม

3) ดำเนินการส่งหนังสือตามข้อ 4.2 พร้อมแบบสอบถามตามรายชื่อ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 5-31 มีนาคม 2555 โดยแนบซองจดหมายตอบกลับไปด้วยพร้อมกับแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดให้ส่งจดหมายตอบกลับทางไปรษณีย์ ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม

4) รอแบบสอบถามที่จะได้รับกลับคืนภายใน 15 วัน หากยังไม่ได้รับคืนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ติดตามโดยการสอบถามทางโทรศัพท์ไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง

5) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจสอบการตอบ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางการบัญชี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชี ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการวิจัยได้กำหนดการให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้คือ ระดับความต้องการมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน ระดับความต้องการมาก กำหนดให้ 4 คะแนน ระดับความต้องการปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน ระดับความต้องการน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน ระดับความต้องการน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.51 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ โดยใช้เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการหาค่าความถี่ และร้อยละ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทั่วไปของธุรกิจและการปฏิบัติงานทางการบัญชีแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม One-Way ANOVA

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรุงเทพมหานคร จำนวน 340 ตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบของธุรกิจที่จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 72.65 รองลงมาเป็นบริษัทจำกัด จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 26.76 และกิจการเจ้าของคนเดียว จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59 สำหรับประเภทของสินค้าหรือบริการของธุรกิจเป็นธุรกิจประเภทโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.41 ซึ่งสัดส่วนใกล้เคียงกับธุรกิจภาคการผลิต จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 17.94 และธุรกิจการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 รองลงมาธุรกิจการก่อสร้าง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71 และธุรกิจด้านตัวกลางทางการเงิน และด้านบริหารด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 57.35 รองลงมาคือ 1-5 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 42.65 มีทุนจดทะเบียน (ปีปัจจุบัน) อยู่ระหว่าง 1 – 5 ล้านบาท จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 38.24 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 1 ล้านบาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 27.94 และ 6-10 ล้านบาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.29 และมากกว่า 10 ล้านบาท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.53 และมีสินทรัพย์รวม (ปีปัจจุบัน) อยู่ระหว่าง 1 – 5 ล้านบาท หรือต่ำกว่า 1 ล้านบาท ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คือ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมา คือ 6-10 ล้านบาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.18 และมากกว่า 10 ล้านบาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.82

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานทางการบัญชี การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางการบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรุงเทพมหานคร จำนวน 340 ตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า ธุรกิจส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ทำบัญชีอยู่ระหว่าง 1 – 5 คน จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 54.41 รองลงมา คือ 6-10 คน จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 27.06 มากกว่า 10 คน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.47 และไม่มีผู้ทำบัญชี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.06 ระดับการศึกษาของผู้ทำบัญชีเป็นปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่าจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 43.82 รองลงมา คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่า จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่า จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 18.24 และปริญญาโททางการบัญชีหรือเทียบเท่า จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.94 วิธีการจัดทำบัญชีเป็นการจัดทำด้วยคอมพิวเตอร์ (โปรแกรมทางบัญชี) โดยผู้ทำบัญชี จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 91.76 รองลงมา คือ จ้างสำนักงานบัญชี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.06 และจัดทำด้วยมือโดยผู้ทำบัญชี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.18 โปรแกรมทางบัญชีที่ใช้ในการ

จัดทำบัญชีเป็นโปรแกรม Auto flight จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 39.41 รองลงมา คือ โปรแกรม Express for windows จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 32.94 และโปรแกรม Easy acc จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 27.65 วิธีการคัดเลือกในการหาผู้จัดทำบัญชีเป็นการสอบข้อเขียน จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 31.47 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับการดูจากคะแนนเฉลี่ยและประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 31.47 รองลงมา คือ การสอบสัมภาษณ์ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47 การสอบถามจากคนรู้จักภายในกิจการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.18 และการขอจากสถาบันการศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 และส่วนใหญ่นโยบายในการพัฒนาผู้จัดทำบัญชี คือ พัฒนาปีละ 2 – 3 ครั้ง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 51.18 รองลงมา คือ ปีละ 1 ครั้ง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.06 ปีละ 4-5 ครั้ง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และปีละ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.76 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ	ลำดับ
.1 ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ	4.48	0.12	มาก	3
2. ด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี	4.40	0.17	มาก	4
.3 ด้านความสามารถของผู้ทำบัญชี	4.60	0.10	มากที่สุด	2
.4 ด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชี	4.83	0.12	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.58	0.08	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ผู้ประกอบการธุรกิจมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ โดยรวมมีความต้องการในคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีความต้องการในคุณลักษณะดังกล่าวในระดับมากที่สุด โดยคุณลักษณะด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชี ผู้ประกอบการธุรกิจ มีความต้องการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 รองลงมา คือ คุณลักษณะด้านความสามารถของผู้ทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และมีความต้องการในคุณลักษณะดังกล่าวในระดับมาก คือ คุณลักษณะด้านคุณค่าทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และสุดท้าย คือ คุณลักษณะด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เรียงตามลำดับ

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีลักษณะทั่วไปของธุรกิจ ได้แก่ รูปแบบธุรกิจ ประเภทของสินค้าหรือบริการ ระยะเวลาในการดำเนินงาน ทุนจดทะเบียน และสินทรัพย์รวมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจที่มีลักษณะทั่วไปของธุรกิจแตกต่างกัน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ ด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี ด้านความสามารถของผู้ทำบัญชี และด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชี ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีการปฏิบัติงานทางการบัญชี ได้แก่ จำนวนผู้ทำบัญชี ระดับการศึกษาของผู้ทำบัญชี วิธีการจัดทำบัญชี โปรแกรมที่ใช้ในการจัดทำบัญชี วิธีการคัดเลือกผู้ทำบัญชี นโยบายการพัฒนาผู้ทำบัญชีต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีประเด็นนโยบายการพัฒนาผู้ทำบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีด้านคุณค่าทางวิชาชีพแตกต่างกันเพียงประเด็นเดียว นอกนั้นผู้ประกอบการธุรกิจมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

ผู้ประกอบการธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์โดยรวม ได้แก่ ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ ด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี ด้านความสามารถของผู้ทำบัญชีด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชี อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เนื่องจากผู้ทำบัญชีมีการสอบทานงานเมื่อเสร็จสิ้น เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทุกครั้งก่อนนำเสนอ ผู้ทำบัญชีมีการปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงานด้วย กิริยา วาจาที่เหมาะสมในการประกอบวิชาชีพ ผู้ทำบัญชีมีความรู้ ความเข้าใจการทำงานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์/ผู้ทำบัญชีจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ผู้ทำบัญชีมีการวิเคราะห์รายการการสรุปผล และอภิปรายข้อมูลของรายงานทางการเงิน ผู้ทำบัญชีสามารถออกแบบฟอร์มหรือเอกสารได้อย่างเหมาะสมต่อการใช้งานและชัดเจน /ผู้ทำบัญชีควรมีทักษะในการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างดี ผู้ทำบัญชีสามารถนำเสนอข้อมูลทางการเงินได้อย่างเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนจนยากที่จะเข้าใจ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนั้นพบว่า คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ คือ นักบัญชีต้องจบระดับปริญญาตรีทางการบัญชี มีความรู้ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คุณสมบัติในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงาน ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ สำหรับด้านคุณธรรม และจริยธรรม ต้องเป็นนักบัญชีที่มีความรับผิดชอบ และด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพนั้น คือ การไม่ละทิ้งงาน และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของรัชนิ แสงศิริ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัย

เรื่องความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีความจำเป็นในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ผู้รับจ้างทำบัญชีและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นในเรื่องของภาษีอากร นักวิชาการเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจและพนักงานบัญชีในธุรกิจเอกชนมีความจำเป็นในเรื่องมาตรฐานการบัญชี ส่วนในด้านปัญหาของการพัฒนาความรู้โดยอบรมและสัมมนา ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้รับจ้างทำบัญชีประสบปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทาง นักวิชาการเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบัญชีในธุรกิจเอกชนประสบปัญหาความไม่พร้อมของเวลา สำหรับปัญหาของการศึกษาต่อผู้สอบบัญชีและผู้รับจ้างบัญชีจะมีปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทาง นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจจะมีปัญหาขาดเงินทุนในการศึกษาต่อส่วนพนักงานบัญชีจะมีปัญหาความไม่พร้อมของเวลา รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และพรสวรรค์ ทองสุโขวงศ์ (2547) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณสมบัติ ความรู้ และความชำนาญของผู้ทำบัญชีที่ธุรกิจในเขตจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาวิจัยครั้งนั้น พบว่า คุณลักษณะที่สำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจมีความต้องการจากผู้ทำบัญชี คือ จิตสำนึกในการให้บริการในงาน และการรักษาความลับของธุรกิจ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของเพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2548) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ผลการศึกษาวิจัยครั้งนั้น พบว่า ผู้ประกอบการต้องการคุณลักษณะด้านคุณค่าจรรยาบรรณ มากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะด้านทักษะ คุณลักษณะด้านความรู้ และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ องค์กรรัฐบาลมีความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพบัญชีสูงกว่าองค์กรเอกชนประเภทอุตสาหกรรม และพาณิชย์ องค์กรรัฐบาลมีความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพในการใช้คำพูดสูงกว่าองค์กรเอกชนประเภทอุตสาหกรรม พาณิชย์ และบริการ ส่วนงานอื่นๆ มีความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ทั่วไปสูงกว่าส่วนงานบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร และบัญชีภาษีอากร และสอดคล้องกับการวิจัยของวาสนา ศรีมะเรือง (2550) ที่ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ เช่น การสอบทานงานเมื่อเสร็จสิ้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องทุกครั้งก่อนนำเสนอมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี เช่น ผู้ทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ด้านความสามารถของ ผู้ทำบัญชี เช่น การแปลผลข้อมูลทางบัญชีสามารถส่งผลถึงความคงอยู่ความเจริญเติบโตในอนาคต ด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชี เช่น สามารถระบุข้อบกพร่อง และสามารถแนะนำโปรแกรมที่เหมาะสมต่อกิจการได้ เป็นต้น และผู้ประกอบการธุรกิจ ที่มีทุนจดทะเบียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะ

ผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์โดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ ด้านความรู้ของผู้ทำบัญชี ด้านความสามารถผู้ทำบัญชี และด้านความชำนาญของผู้ทำบัญชีแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากเงินทุนจดทะเบียนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มที่ใกล้เคียงกันมาก คือ ระหว่าง 1-5 ล้านบาทจึงทำให้จำนวนเงินทุนจดทะเบียนไม่มีผลต่อการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผู้จัดทำบัญชีที่แตกต่างกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าผลการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับการศึกษาหลายผลงาน ซึ่งโดยสรุปผลการศึกษาค้นคว้านี้ จะเห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชีที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำบัญชี อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ในทุกด้าน ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องในการผลิตนักศึกษาและผู้ทำบัญชี ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการประกอบวิชาชีพบัญชีมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การจัดทำบัญชี ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี และเป็นไปตามหลักการทางบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป

บรรณานุกรม

- กรกนก ทิพรส. (2537). เอกสารการสอนการบัญชีเบื้องต้น. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรี วิจิตรธนบดี. (2543). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ บข.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉัตร วาสิกคุตต์. (2542). วิวัฒนาการทางเทคโนโลยี : ผลกระทบต่อวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ต่อลาภ สุขพันธ์. (2546). คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ บข.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธวัช ภูบัติโยโคย. (2541). บทบาทของนักบัญชีกับสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนไป. กรุงเทพฯ: เนชั่น.
- นภาพร ณ เชียงใหม่ และคณะ. (2545). การสร้างสื่อที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักบัญชี และนักบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: เนชั่น.
- แน่นน้อย ใจอ่อนน้อย. (2541). บทบาทของนักบัญชีกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.

- พยอม สิงห์เสนห์. (2544). การสอบบัญชี. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- พัชรินทร์ รินคำ. (2546). ความพึงพอใจของธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการสอบบัญชี. วิทยานิพนธ์ บช.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพโรจน์ เกตุภักดีกุล. (2545). การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับคุณสมบัติ ความรู้ ความชำนาญของผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ห้างหุ้นส่วนขนาดเล็กพึงประสงค์: เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บช.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ.
- มัทนา แก้วอุดม. (2548). ความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีที่มีต่อพระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ.2547 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. การค้นคว้าอิสระ บช.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยรรยง ธรรมธัชอารี. (2548). บริหารธุรกิจด้วยแนวคิดการบัญชี. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- รัชนี แสงศิริ. (2546). ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ บช.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัตนา วงศ์ศรีมีเดือน. (2550). การสอบบัญชีเบื้องต้น. สืบค้นจาก <http://dusithost.dusit.ac.th/manage-scilProject.php>.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2547). ทฤษฎีการบัญชี. กรุงเทพฯ : อินโฟเมนิ่งเพรส.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2547) ประกาศราชกิจจานุเบกษา เรื่อง พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2547.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (2542). มรรยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและคำชี้แจง. (2543). กรุงเทพฯ: สมาคมสอบบัญชีแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า. (2543). ประกาศพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2543. ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2543.
- _____. (2543). ประกาศ เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลา ในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547. ลงวันที่ 5 สิงหาคม, 2547.
- สิงห์ ตังทตส์สวัสดิ์. (2541). มูลค่าเพิ่มของนักบัญชีในบทบาท CFO ยุค 2000. กรุงเทพฯ : เนชั่น.
- สุชาดา กิระนันท์. (2541). นักบัญชียุค 2000. กรุงเทพฯ: เนชั่น.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2545). จริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พรินติ้ง.
- อนรรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และพรสวรรค์ ทองสุโขวงศ์. (2547). คุณสมบัติ ความรู้ และความชำนาญของผู้ทำบัญชีที่ธุรกิจเขตจังหวัดขอนแก่นพึงประสงค์. รายงานการวิจัย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.